

Posudek

Mazanová, Markéta: Pohled dvou generací žen na nesezdané soužití a manželství.

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2013, 50 s.,
přílohy.

Markéta Mazanová ve své bakalářské práci sleduje problém nesezdaných partnerství, problém, který provází evropskou společnost od 60. let 20. století a českou společnost od 90. let téhož století. V naší současnosti ovšem již přesahuje hranice nesezdaného soužití muže a ženy a realizuje se i v soužití rodin, tedy otce, matky a dětí. Odmítání právního aktu stvrzení manželství je vybočením nejen z historických tradic euroamerické společnosti, ale i z tradic společností, které se řídí libovolnými náboženskými filosofiemi. O to závažnější je otázka, proč současná společnost toto vybočení nejen toleruje, ale i kodifikuje svým vstřícným postojem k přesunutí instituce nesezdaných partnerství ze „společenského vybočení“ do oblasti běžné zvyklosti, uznávané napříč různými společenskými vrstvami. Problém, který se M. Mazanová rozhodla řešit je tedy vysoce aktuální.

M. Mazanová si položila otázku, jak na nesezdaná soužití pohlížejí české ženy ze dvou různých generací: generace prarodičů a vnuků. Nesledovala tedy příčiny společenské zvyklosti žít v nesezdaném partnerství a odkládat sňatek. Orientovala se na postoje žen. Přesněji zjišťovala genderově a věkově determinované názory, které u žen z generace prarodičů ovlivnila zkušenost z manželství a u žen z generace vnuček zkušenost nesezdaného partnerství. Pro vyhodnocení zvolila komparační přístup.

V koncepci práce se M. Mazanová přidržel běžné osnovy bakalářských prací vypracovaných na FHS UK. Do teoretické části zařadila stručný výklad o manželství a nesezdaném partnerství (s akcentem na současnost), v části praktické analyzovala v terénu shromážděná data a provedla jejich interpretaci.

V empirickém výzkumu si M. Mazanová položila a sledovala tři výzkumné otázky: a) otázku vnímání (hodnocení) nesezdaného soužití, b) otázku přístupu k manželství jako společenské a právní instituci a c) otázku názoru na význam manželství v životě ženy a prognózy budoucnosti této instituce. V rámci takto položených otázek pak hledala v postojích žen sjednocující a odlišující stanoviska, a to v rámci každé sledované generační skupiny i ve vzájemné komparaci. V zásadě možno konstatovat, že takto formulovaného cíle autora práce dosáhla. Za zajímavá považují následující zjištění: 1) mladé ženy, které akcentují svou „svobodnou volbu“ typu partnerského soužití jako motivaci pro uzavření manželství uváděly vedle existence dítěte i akt požádání o ruku ze strany partnera (deklarovaly tedy svou podřízenost v nesezdaném partnerství), 2) mladé ženy odmítají dlouhodobé nesezdané partnerství, avšak „dlouhodobost“ ohraničují sedmi až deseti lety (aniž akcentují svůj zvyšující se věk a dopady na možnosti nalezení dalšího partnera), 3) mladé ženy z rozvedených rodin proklamují cíl vybudovat si trvalé manželství, 4) mladé ženy jako důvod uzavření manželství uváděly vedle získání citové jistoty a ekonomických výhod i zvyklost a dosažení společenského statusu vdané ženy, 5) ženy z obou generačních skupin nevýhody nesezdaného partnerství vztahovaly primárně k majetkovým problémům, 6) ženy z obou generačních skupin za závazný okamžik pro uzavření manželství považovaly rozhodnutí založit rodinu.

V souvislostech postojů žen k nesezdanému partnerství by bylo zajímavé zjistit i církevní příslušnost informátorek a jejich vztah k náboženství a víře. Škoda, že autorka práce více nevyhodnotila podnětné dotazy, které kladla ženám z generace prarodičů (Chtěla byste, aby vnučka žila s přítelem v manželství? Jaký by byl váš názor na to, kdyby vnučka již měla dítě a žila v nesezdaném soužití?).

Bakalářská práce Markéty Mazanové splňuje předpoklady kladené na tento typ závěrečných prací. Autorka prokázala, že si dovede formulovat výzkumnou otázku, dovede shromáždit materiál k jejímu řešení, tento materiál analyzovat a formulovat závěry. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako velmi dobrou.

V Praze 14. 9. 2013

Mirjam Moravcová